

Financiële analyse op basis van auditfiles (en andere data bestanden)

Inhoud

1	Inleiding.....	2
2	Auditfile financieel	2
3	Data –analyse met de auditfile.....	2
3.1	Overzichten.....	2
3.2	Journaalposten	3
3.3	Geldstromen	3
3.4	Afnemers en leveranciers	3
3.5	BTW	3
3.6	Kosten en opbrengsten	4
3.7	Grafieken	4
3.8	Steekproeven.....	4
4	Data analyse met behulp van andere data bestanden.....	4
5	Het referentie grootboek schema	5
6	Afsluiting.....	6

1 INLEIDING

Met behulp van data analyse is het mogelijk om op efficiënte en doeltreffende wijze te kunnen bepalen hoe een bedrijf er voor staat. Dat kan nodig zijn omdat de jaarrekening moet worden gemaakt, omdat de aangifte moet worden ingediend, omdat de bank cijfers wil zien voor het verlenen van krediet en gewoon om een bedrijf goed te kunnen besturen. Dit alles kunnen we samenvatten onder de term "beheersing van een organisatie".

De auditfile financieel kan hierbij een belangrijk hulpmiddel zijn, bijvoorbeeld voor analyses en controles. Maar wat is nu eigenlijk de auditfile financieel?

2 AUDITFILE FINANCIËEL

Om te komen tot administratieve lastenverlichting voor het bedrijfsleven heeft de Belastingdienst in 1999 de Auditfile ontwikkeld, waarin de meeste gegevens die voor een belastingcontrole noodzakelijk zijn, zijn opgenomen. De eerste modellen auditfiles omvatten een beperkte gegevens set specifiek bedoeld om de grootboekmutaties vanuit een financieel pakket te ontsluiten, buiten het pakket zelf om.

Door technische vooruitgang heeft het XML-platform daarna de XML Auditfile Financieel ontwikkeld. Het XML-platform is een samenwerkingsverband van SRA (samenwerkende registeraccountants & accountants-administratieconsulenten), softwareleveranciers en de Belastingdienst. In de nieuwere versies zijn steeds meer essentiële gegevens opgenomen. Op dit moment is de auditfile zo volledig dat deze kan dienen als een back-up van de grootboekmutaties. Met de Auditfile kunt u inzoomen tot op detail grootboekmutatie niveau. U hebt dan echter wel software nodig waarmee de mutaties op een geordende en leesbare manier worden getoond en kunnen worden geanalyseerd.

3 DATA –ANALYSE MET DE AUDITFILE

Voor het begrip data analyse zijn vele definities in omloop. Hieronder een definitie zoals wij deze toepassen: "Data analyse is een proces waarbij data wordt geïnspecteerd, opgeschoond, getransformeerd en gemodelleerd om vervolgens relevante informatie uit de data te identificeren en te analyseren"

In de praktijk bestaat nog veel onbekendheid met data analyse op basis van de auditfile. Om een inzicht te geven hoe data analyse op basis van de auditfile informatie oplevert die bijdraagt aan de beheersing van een organisatie werken en gebuikt kan worden voor controle volgen hierna enkele voorbeelden.

Deze voorbeelden zijn ontleend aan de functionaliteit die het programma Easy2Analyse biedt.

3.1 OVERZICHTEN

Om te beginnen is vanuit de audit file een overzicht van totalen per grootboekrekening belangrijk. Deze overzichten kunnen we samenvatten onder de noemer kolommen- of saldibalans. Kolommenbalansen zijn veelal mogelijk in diverse verschijningsvormen en met uiteenlopende detaillering, zoals debet en credit totalen of alle rekeningssaldi. Ook overzichten over meerdere jaren zijn vaak makkelijk, bijvoorbeeld voor cijferanalyse.

Daarnaast kunnen ook overzichten van totalen per dagboek nuttig zijn. Bijvoorbeeld voor inzicht in de herkomst van de in de dagboeken vastgelegde transacties kunnen totalen per grootboekrekening per dagboek worden aangemaakt. Hiermee kunnen bijvoorbeeld inconsistenties als inkopen in het verkoopboek zichtbaar worden gemaakt.

3.2 JOURNAALPOSTEN

Met behulp van een journaalpost wordt een transactie in de financiële administratie opgenomen. Het nader bekijken van journaalposten kan inzicht geven in de kwaliteit van de administratie. Denk daarbij aan de volgende analyses:

- Journaalposten die niet in evenwicht zijn. Dat zou eigenlijk in een kwalitatief goede administratie niet mogelijk mogen zijn;
- Credit inkoop- en kosten boekingen. Dat betekent dat er op rekeningen wordt tegen geboekt. Deze boekingen vragen om extra aandacht! Hetzelfde geldt voor debet boekingen op verkooprekeningen;
- Mutaties met nihil bedragen. Dat kan een indicatie geven van de kwaliteit van de administratie;
- Bedragen die veelvuldig voor komen. Wat zijn dat voor boekingen?;
- Boekingen met dezelfde omschrijving of identieke bedragen. Is er sprake van fouten?

3.3 GELDSTROMEN

In iedere administratie worden de geldstromen vastgelegd in de rekening(en) kas en bank. Het verkrijgen van inzicht in de geldstromen die over deze rekeningen heen lopen kan veel bijdragen aan de sturing van het bedrijf. Met data analyse wordt het mogelijk om:

- Meest afwijkende bedragen te tonen;
- Afgeronde bedragen te filteren waarmee onverwachte transacties kunnen worden afgezonderd;
- Boekingen in het weekend te tonen of op andere momenten waarop er geen geldstromen verwacht zouden worden;
- Uitgaven en ontvangsten groter dan een vooraf bepaalde limiet te tonen;
- Het ontstaan van negatieve kasposities aan te wijzen.

3.4 AFNEMERS EN LEVERANCIERS

Voor de beheersing van de organisatie is het essentieel om goed op de hoogte te zijn van de standen van de debiteuren en crediteuren. Maar ook om per debiteur en crediteur individueel overzichten te kunnen aanmaken. Te denken valt dan aan de volgende overzichten:

- Indeling naar omvang van leveringen van debiteuren en/of crediteuren;
- Totaalbedragen per debiteur en crediteur;
- Berekening van het voortschrijdend saldo per debiteur en crediteur;
- Mutaties in het weekend of in een periode waarin dit niet te verwachten zou zijn (bedrijf gesloten of seizoensinvloeden);
- Creditfacturen of -nota's per debiteur/crediteur.

In het bijzonder de meest recente auditfiles bieden de mogelijkheid om naast de stamgegevens van debiteuren en crediteuren ook de beginstanden mee te leveren. Deze zijn opgenomen in de sub administraties debiteuren en crediteuren. Met deze gegevens kan nog meer inzicht in de debiteuren en crediteuren mutaties worden verkregen zoals:

- Debiteuren- en crediteuren verloop en eindstand debiteuren (afloop)';
- Overzicht uitgebrachte facturen per debiteur.

3.5 BTW

De auditfile biedt een gedetailleerd inzicht in de BTW boekingen. Zo worden niet alleen de BTW mutaties in de BTW grootboekrekeningen vastgelegd, maar worden ook de BTW codes en -percentages vastgelegd. Die biedt de mogelijkheid voor enkele belangrijke BTW analyses zoals:

- Overzicht van BTW codes in de administratie en met welke bedragen?;
- BTW codes per grootboekrekening;
- BTW codes komen per dagboek voor;
- Berekening verschil tussen BTW op basis gebruikte BTW codes en de daadwerkelijk geboekte BTW bedragen;
- BTW codes worden per Debiteur en Crediteur gebruikt. En welke landen horen daar dan bij? Hiermee kan duidelijk worden dat ten onrechte BTW wordt geboekt op mutaties met buitenlandse afnemers/leveranciers.

3.6 KOSTEN EN OPBRENGSTEN

Om inzicht te verkrijgen in de gezondheid van een onderneming is het van groot belang om meer te weten over de verhoudingen tussen inkopen, kosten en opbrengsten. Vanuit de audit file kunnen onder meer de volgende analyses worden gemaakt:

- Kosten, inkopen en opbrengsten per periode (maand, kwartaal);
- Totalen berekenen per periode van zowel kosten als opbrengsten;
- Overzicht van de x grootste kosten posten;
- Rubriceringen van kosten;
- Kosten of inkopen boven een bepaalde limiet.

3.7 GRAFIEKEN

Een afbeelding zegt vaak meer dan 1000 woorden. Ook in data analyse kunnen afbeeldingen veelzeggend zijn in de vorm van grafieken. Een grafiek kan snel inzicht geven in:

- het verloop van kosten, opbrengsten en geldstromen;
- het verloop van één of meer specifieke grootboekrekeningen, zeker als er op uitschieters kan worden ingezoomd.

3.8 STEEKPROEVEN

De steekproef is een ideaal hulpmiddel om de juistheid van uitgaven te beoordelen. Om de uitkomsten van een steekproef te kunnen doorrekenen naar een totaalbedrag van de geconstateerde onjuistheden is het noodzakelijk dat deze steekproef met een statistische nauwkeurigheid is uitgevoerd. Met Easy2Analyse kan een dergelijke steekproef worden getrokken en kan zelfs een steekproef worden getrokken die voldoet aan de vereisten die zijn beschreven in de controle aanpak belastingdienst.

Het bovenstaande overzicht is slechts een greep uit de vele mogelijkheden die data analyse op de financiële vastleggingen biedt. In dit overzicht zijn we alleen ingegaan op de mogelijkheden die de auditfile financieel biedt. Maar er is meer.

4 DATA ANALYSE MET BEHULP VAN ANDERE DATA BESTANDEN

In een organisatie worden naast grootboekmutaties ook nog vele andere data ontvangen. De bank stuurt bijvoorbeeld de banktransacties in de vorm van enkele data bestand op. Logistieke software biedt vaak de mogelijkheid om rapporten of detailinformatie als data bestanden te exporteren. In customer relations software worden ook financiële gegevens vastgelegd die in diverse data formaten kunnen worden geëxporteerd.

Deze data bestanden bieden een unieke kans om de juistheid en volledigheid van de financiële mutaties te toetsen. Zo kan een vergelijking worden gemaakt van de totalen per debiteur uit een CRM pakket met de stand die in de auditfile is vastgelegd. Eventuele afwijkingen kunnen zo in beeld worden gebracht.

Een ander voorbeeld is een vergelijking tussen logistieke data en de volledigheid van de omzet. Als uit de logistieke software blijkt dat er in een bepaalde periode veel pakketten zijn verstuurd, zou de omzet in die

periode navenant lager moeten zijn. Of wat dacht u van een vergelijking van de bank transactie bestanden met de in het grootboek vastgelegde bank transacties. Hiermee kan worden gecontroleerd of de geldstromen volledig zijn vastgelegd.

5 HET REFERENTIE GROOTBOEK SCHEMA

In een uiteenzetting over de mogelijkheden van de auditfile financieel mag het noemen van het grootboek referentie schema (RGS) niet ontbreken. Wat is het RGS?

Het RGS is niet meer en minder dan een vast rekeningschema voor iedere organisatie. Iedere grootboekrekening van iedere organisatie in Nederland wordt daarmee voorzien van een identieke codering. Deze codering volgt de standaard van financiële variabelen die van toepassing zijn in het administratieve rapportage domein. Met deze codering worden tal van nieuwe mogelijkheden ontsloten:

- Op basis van dit schema kunnen aangiften en overzichten worden verzonden aan bijvoorbeeld de belastingdienst, banken of het CBS
- Het maken van standaard analyses om de beheersing van organisaties vorm te geven wordt een stuk makkelijker en meer uitgebreid
- Voor clusters van organisaties wordt het mogelijk om de totalen van de eigen organisatie te vergelijken met branche genoten (benchmarking). Dit geeft een mooi inzicht hoe de eigen organisatie presteert ten opzichte van de anderen.
- Rapporteren wordt vereenvoudigd omdat de grootboekrekeningen direct zijn toe te wijzen aan de jaarrekening rubrieken.
- Kengetallen op basis van deze rubrieken (solvabiliteit, liquiditeit, return on sale etc.) kunnen direct worden aangemaakt.

6 TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN

In het begin is aangegeven dat in de praktijk nog veel onbekendheid met data analyse en dan specifiek op basis van de auditfile. Het belang van data analyse zal verder toenemen. Analyses zullen in de toekomst zeker verder gaan dan analyses op basis van de audit file. Enkele ontwikkelingen die kunnen bijdragen aan het toenemende belang van data analyse zijn:

- Het verwerken van administratieve vastleggingen, vooral bij het MKB, zal steeds meer in de Cloud plaatsvinden;
- Standaard analyses zullen meer ingeburgerd raken ter ondersteuning van toezicht en beheersing;
- Toename van gespecialiseerde software om met behulp van diepgaande analyses beter te sturen, beheersen en controleren;
- Verdere standaardisatie op het vlak van gegevensuitwisseling die wordt gebruikt voor:
  - o Rapporteren aan banken, accountant en externe toezichthouders;
  - o Aanbieders van gespecialiseerde analyse software;
  - o Eigen gebruik zoals management rapportage, interne beheersing;
  - o Externe back up en recovery;
  - o Veilig stellen van gegevens bij de dreiging van uitvallen van Internet;
  - o Gegevensuitwisseling met derden (bijv. factureren, voorraadbeheer, bankieren).
- Het referentie grootboek schema zorgt ervoor dat:
  - o Standaard analyses een bredere toepassing krijgen;
  - o Communicatie met overheden beter verloopt;
  - o Bedrijven zich onderling kunnen vergelijken;

- De overheid beter in kan spelen op signalen;
- De kwaliteit van de accountantscontrole toeneemt (de aanmaak van de jaarrekening kost immers veel minder tijd).

7 AFSLUITING

Tot zover deze bijdrage over het toepassen van data analyse op de grootboekmutaties die zijn vastgelegd in de auditfile. De hiervoor genoemde analyses zijn allemaal opgenomen in de auditfile versie van Easy2Analyse. Ruim 130 overzichten en analyses zijn voor gedefinieerd, maar uiteraard kunt u ook eigen analyses definiëren. Met één druk op de knop heeft u inzicht in de totalen van kosten, opbrengsten, investeringen en afnemers- en leveranciers gegevens. Daarnaast brengt het ook mogelijke inconsistenties binnen de administratie in beeld. De analyses zijn ook ingedeeld naar toepassing in de eindejaar- en interim controle.

Door de volledige versie van Easy2Analyse wordt een brede set aan bestandsformaten ondersteund om dit soort bestanden in te lezen. Met behulp van het koppelen van deze bestanden aan de financiële administratie en de uitgebreide data analyse mogelijkheden die dit programma biedt kan essentiële informatie worden verkregen waarmee de organisatie en de beheersing ervan gediend is!

Helaas wordt het RGS door veel aanbieders van financiële software nog niet of niet juist aangeboden. Met Easy2Analyse is het al wel mogelijk om de analyses op basis van het RGS uit te voeren. De gebruikers van Easy2Analyse die al werken met het RGS zullen kunnen onderschrijven dat dit tot data analyse nog beter ondersteund.

U kunt deze analyses uitproberen met een probeerversie van Easy2Analyse die u gratis kunt downloaden op <http://qdac.net> en een beeld vormen over de praktische en toekomstige toepassing voor de snel naderende toekomst.

Voor meer informatie kunt u een email sturen naar info@itriskcontrol.nl.